

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:		Felelős szerkesztő:	Kiadó laptulajdonos:	Egyesszám ára 4 fillér.
Helyben Negyedévre . . .	3 korona.	Rudnyánszky Gyula	László József.	Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Egészévre . . .	12 . . .			Debrecen, Csapó-utca. Telefon 275.
Vidékre Negyedévre . . .	5 . . .			
Egészévre . . .	20 . . .			

ROSTA.

Lám megmondtam, Angyal Bandi, ne menj a vásárra!

De a magyar nemzet olyan jó bolond, aki hamarosan elhiszi, hogy Bécsből is jöhet valami áldás.

Pedig dehogyan jöhet! Csak ámitás, irigység, butaság, kislelkűség, gonoszság jöhet onnan!

Ugyan miért változnék meg az most hirtelen egy pár hónap alatt, a mi négyszáz éven át konok makaességgel változatlan maradt?

* * *

Méltóztassál, tiszteit könnyen hívó magyarom, most már világosan látni, hogy mi következik? Az következik, hogy marad minden a régiben!

A helyzet Klopj óta egyáltalán egy fikarcnyit sem változott.

Nemzeti alkotmányunkat, jogainkat, törvényeinket Bécs kutyába se veszi. És a mi bizakodó, reménykedő közvetítőnk hiába szaladgálnak Bécsbe, a nóta vége mégis csak az, hogy hitvány kis néptörzs vagyunk mi magyarok!

Semmit se kapunk. Ellenben Tisza és társai tovább maradnak és az alkotmány fel van függesztve és a burkolt, de annál ocsmányabb abszolutizmus uralkodik szegény országunkon!

Hej! hiszen adna csak a magyarok Istene egy kis parázs háborút! Bezzeg mindjárt másképp lenne minden! Szaladgálnának hozzánk az osztrák generálisok és könnyörögve kérnék a magyar katonákat?

— Fiaim, énekeljétek, beszéljétek, káromkodjatok magyarul, csak győzzetek és győzelmeitekkel mentsetek meg a nyomorult Ausztria irháját! . . .

Hej! jönne csak háboru! . . .

* * *

Csak türelem és összetartás! Ránk szakadt a nagy baj. Fegyvert nem foghatunk, nem akarhatjuk, hogy magyar vér hulljon, hogy Budapestet halomra lődözzék és rommá rombolják!

De ellentállhatunk! Zárkózzunk el a közélettől, ne fizessünk adót, ne tegyünk semmit, csak hallgassunk, gyászoljunk és ne adjunk pénzt, ne adjunk katonát, ne adjunk eszközöket a birodalmosdi komédia folytatására!

Majd sir a verembe szorult róka és jönni fog a nemzeti jogok elismerésének boldogabb kora!

Engedmények?

— május 26.

A király nem ad semmiféle engedményt. Sem katonai téren, sem a külön vámterület kérdésében.

Ez nagyon szép a királytól. Különösen feltűnik vas következetessége. Megírta már Klopiban, megmondta Khuennek, Tiszának, azután megmondta Andrásynak, Bánffynak, Apponyinak, Kossuth, hogy engedményeket nem ad és ehhez szívósan ragaszkodik.

Az a kérdés nyomul már most előtérbe, hogy lehet-e itt egyáltalán engedményekről beszélni? Ki kért a királytól engedményeket? Senki! Kinek kellenek itt engedmények? Senkinek!

Jókora ország Magyarország, sok millió emberből áll a magyar nemzet; de amióta a király döntésre, ítéletre hívta fel a nemzetet és a nemzet döntött és ítelt, ebben az országban a nemzet egyetlen becsületes hű fia sem emlegetett semmiféle engedményeket.

Tessék már egyszer végre megérteni katonáéknak, a kamarilla tagjainak és magának a királynak is, hogy a magyar nemzet nem kér, nem kíván, nem követel semmiféle engedményt, sőt a leghatározottabban visszautasít mindenféle engedmény néven kilátásba helyezett alamizsnát.

A magyar államnak szentesített törvényei vannak, a magyar nemzetnek alkotmányos jogai vannak. E törvények, e jogok, az esküvel megpecsételt alkotmány megtartását kéri, kívánja, követeli a nemzet. Semmi egyébről itt nincsen, nem is lehet szó! Hát micsoda lelketlen, csuf játék ez örökké azokkal a felhánytorgatott engedményekkel?

Álljunk ki a világ piacára és kiáltunk ki nyíltan, milyen frivol játékot üznek itt a magyar nemzet alkotmányával, törvényeivel, jogaival.

Hiszen a mi most velünk történik, arra még a zsarnok muszka cár se merészelné vállalkozni.

S mégis, haj! nem kiálthatjuk világgá szegyenünket; mert nem csupán ellenségeink, osztrák urak és osztrák katonák bánnak így velünk, hanem saját vérünk elkoresosult fattyuhajtásai is elég gonoszok, rövidlátók és honáruslásra hajlandók, hogy ott ülnek a szabadelvűpárt soraiban, a miniszteri bársonyszékeken és kétszínű gyanus viselkedésükkel, minden rosszra biztató álnok mosolygással szitják a pokolbeli tüzet, melyet bécsi ellenteleink önálló-

ságunk, törvényeink, jogaink, alkotmányunk felrobbantására alánk gyújtottak.

Ezért kénytelen a magyar nemzet pirulni és tünni az áskálódást, a lenézést, a gunyt, a ravasz aknamunkát; mert amikor emelt fővel ezeréves alkotmányára s a törvény világos betűire s a természetes jogra hivatkozik, azt vetik szemére, hogy vannak a nemzet közpályán élő ismert, szereplő fiai közt sokan, akik Bécsnek adnak igazat, akik azt vallják, hogy nyelvünkhöz nincs jogunk, önálló gazdasági berendezkedéshez nincs jogunk és helyesebb, ha gyermekeink tovább is német szó igájában nyögnek és Ausztria tovább is sarcolja, szipolyozza Magyarországot és a külfölddel szemben tovább is folyik a rosszhiszemű csalás, mintha Magyarország nem volna független állam, hanem csak a kétfejű sasos osztrák birodalom egyik tartománya!

De ez a gyalázatos helyzet már sokáig nem maradhat így! Le kell mielőbb számolni a hazai labancokkal és azután, ha a nemzet méltó, jogos haragja elsöpörte ezeket a hazaárulásra is hajlandó élősdiakat, — majd meg fogják érteni az egységes magyar nemzetet Bécsben, meg fogják érteni, hogy nekünk fikarcnyi engedmény se kell!

De igenis követeljük alkotmányunk, jogaink, törvényeink, nemzeti önállóságunk tiszteletben, épségben tartását és teljes érvényesülését.

Politikai hírek.

Tisza István gróf mandátuma. A Kuria második választási tanácsa tegnap folytatta a Tisza István gróf belvárosi mandátuma ellen beadott petíció tárgyalását. Ma Ragályi Lajos dr. választásvédő folytatta tegnap félbeszakított beszédét. Elsőbben a kérvénynek még két esetét cáfolta meg okiratokkal. Az egyik az, hogy Mandel József Tisza párti kortes több választót vendéglét meg Krohányi belvárosi vendéglőjében és 96 koronát fizetett a lakomáért. A védő okirattal bizonyítja, hogy Mandel József fenyegető feljelentést tett Krohányi ellen, akit azzal vádol, hogy veréssel vette el tőle a pénzt. Az utolsó eset Orezy Andor báróé, aki állítólag régebben meghalt és mégis leszárazott. A védő bemutatja Orezy báró halotti jelentését, amelyet fia, ifj. Orezy Andor báró tudatott a hatósággal. — Tiszta dolog tehát, hogy ifj. Orezy Andor báró szavazott le, amit a kérvényezők különben nagyon jól tudnak, s csak rosszhiszeműségük jele, hogy ilyen esettel hozakodnak elő. Ezután Ragályi dr. ráért az ellenbizonyítékok előterjesztésére. Azzal vádolja az Anrassy-párt vezetőit, hogy a választókat etették itatták egy nagy bankett keretében, melyet a Vigadóban rendez-

tek. Ez a lakoma abban különbözik a Tisza féle pártvacsorától, hogy az Andrassy-párt vezetősége tervszerűen osztogatta az ingyenes részvételi jegyeket. Az Andrassy-párt lakomája sokkal fényesebb volt, mint a Tisza-párté, amelytől abban is különbözött, hogy minden résztvevő a szivarja mellé egy tajték szivarszipkát is kapott. Felsőrol 104 olyan választót, akik előzőleg Tisza zászlaja alá sorakoztak, a lakoma után azonban Andrassyhoz csatlakoztak. A bankett hatása tehát nyilvánvaló.

Frivalszky Sándor dr. a kérvényezőkhöz meghatalmazottja szólalt fel ezután, s a három napos tárgyaláson összehordott nagy adathalmazra való tekintettel halasztást kér, hogy minden egyes pontra tüzetesen nyilatkozhatassék.

A kuria rövid tanácskozás után kimondta, hogy a jelen esetben a törvény szerint nincs ugyan helye a halasztásnak, azonban méltányossági szempontból a tárgyalást holnap délelőtt 10 óráig felfüggeszti.

A képviselőház ülése.

— május 26.

Viharosnak ígérkezett a képviselőház mai ülése. Gróf Keglevich István kegydíjának s még inkább Tisza gróf belügyminiszterelnöknek azaz eljárása hevitette föl a kedélyeket, hogy az ügyre vonatkozó iratok egyrészt a mentelmi bizottság elé, ennek határozata elé, vonakodott betérjeszteni. Bár Keglevich és Tisza grófoknak egyike is elegendő arra, hogy nyomukban vihar kerekedjék, a miniszterelnök engedékenysége ezáltal elhárította az ellenzéki vulkánok erősebb kitörését. Az iratok be fognak terjeszteni.

Tárgyalásra tüzték ki Kossuth Ferencnek az autonom-vámdíjzabásra és Simonyi-Semadam Sándornak a kivándorlási törvény revíziójára vonatkozó indítványait.

Ülés előtt az elnöki emelvényen a pár-

tok vezetői tanácskoznak. Ott vannak: Kossuth Ferenc, Justh Gyula, Bánffy Dezső báró, Rakovszky István, Batthyány Tivadar gróf és még néhányan. A holnapi napirendet állapították meg.

A folyosón Jászakisér deputációja tiszteleg Kossuthnak; arra kéri őt, utazzon le vasárnap az ottani függetlenségi kör 25 éves jubileumára.

A miniszterek körül Tisza István és Lukács László vannak jelen az ülésen.

Részletes tudósításunk itt következik:

Justh Gyula elnök háromnegyed 11 órakor nyitja meg az ülést.

Hertelendy László felolvassa a mult ülés jegyzőkönyvét melyet minden hozzászólás nélkül hitelesítenek.

A beérkezett kérvények betérjesztése után

Gulner Gyula jelenti, hogy az állandó igazoló bizottság Domján Vazul mandátuma dolgában a vizsgálat vezetésével Barabás Bélát bizta meg.

Barabás Béla leteszi a házszabályokban előírt esküt.

Barabás Béla a III. bíráló bizottság nevében jelenti, hogy a Hodssa Milán mandátuma ellen beadott panaszt elejtették s így a bizottság a további eljárást beszüntette.

Elnök: A jelentés alapján Hodssa Milán végleg igazoltatik.

Bernáth Béla az igazoló állandó bizottság előadója bemutatja *Jerbán Miklós* és *Teleky Arvéd* gróf mandátumát, a melyek rendben találtak.

A Keglevich ügy.

Károlyi István gróf: Az összeférhetlenségi bizottság kérésére a belügyminiszter a Keglevich István gróf kegydíjügyében csak az iratok egy részét, illetve kivonatokat küldött be, hivatkozva a kötelező titoktartásra. A bizottság kéri ezért a Házat, rendelje el, hogy a Keglevich István gróf ügyére vonatkozó összes iratok a bizottságnak sürgősen átadassanak. (Helyeslés.) Betérjeszti az erre vonatkozó határozati javaslatot.

Tisza István gróf kijelenti mindennek előtt, hogy ez a kérdés őt egyénileg nem érdekli, de jövőre nézve ez káros példát szolgálhat. Mi sem állott tőle távolabb, mint hogy a bizottsággal vagy a Házzal szemben tiszteletlenül viselkedjek vagy engedetlenkedjék. A Ház határozatának aláveti magát. A törvény rendelkezése értelmében — az ő véleménye szerint — csak szorosan az ügyre vonatkozók terjeszthetők a bizottság elé.

Felkiáltások balról: Ezt mi bíráljuk el!

Tisza István gróf: De lehetnek az iratok között ide nem vágó ügyek is, ezért kell csak hiteles kivonatot közölni. Figyelmezteti a Házat, hogy veszedelmes példát alkotnak.

Kubik Béla: Világosság kell az országban. (Jog.)

Tisza István gr. ismétli, hogy a Ház határozatának aláveti magát.

Polónyi Géza: A miniszterelnök ursult fektet arra, hogy az összeférhetlenségi bizottság hatáskörében járjon el. A bizottság hatásköre kiterjeszkedik olyan esetekre, melyekben itélkezik s a melyeket csak előkészít. Ha a bizottság e hatáskörében jár el, mindenféle bizonyítékokat kérhet. A miniszterelnök ur nem dönthet az iratok természeté felett, ezt a bizottság van hivatva megállapítani. Hozzájárul gróf Keglevich..... (Derültség.) illetve Károlyi István gróf javaslatához. (Helyeslés a baloldalon.)

Tisza István gróf: Helyreigazítja szavait. Ő igan is átadott a bizottságnak minden olyan iratot, mely szorosan a Keglevich ügyre vonatkozik. (Helyeslés a jobb oldalon.)

Simonyi-Semadam Sándor: A miniszterelnök átiratából igyekeznek bizonyítani, hogy a Keglevich ügy iratai, nem hivatalos titkot képeznek, hanem csupán díszkrét természetűek.

Kubik Béla: Érdek az, hogy ezen kérdésre világosság vettessék. Hozzájárul gróf Károlyi István javaslatához

Elnök: A vitát bezárja. Következik a szavazás.

A Ház többsége a határozatot megszavazza.

Mária-oltár.

Tisztelt Szerkesztő Ur! Kedves Mesterem!

Ne okozzon megdöbbenést e tárcacím.

Ha szabad az évezredes emberi gyarlóságot, ha szabad a modern anyagiságot a „sujt” rugói gyanánt tekintenünk, miért vitatnók el jogát annak, kit nem az egyén szerepe ösztökél elmélkedésre, hanem az egész emberiség rajongása.

Midőn a Te kedélyed rajtett mélyein felfakadnak a *Mária-dalok* világos himnuszai, vajjon olyankor a szívárványos életkörmények buján színezett kuliszái zárják be eszmevilágod háttérét, vagy pedig lelkednek féltve őrzött fehér háttérére vetited az igaz verőfényből leszűrt, kristályvizben lebegő képeket?!

Vajjon káprázatot gerjesztő, érzéki harmonia öléből fakadnak-e fel álmaid, vagy pedig a hangtalan virágdal tanulatlan imáiból harmatoznak ki azok?!

Vajjon szükségét érzed-e azt böleselmi axiomákkal, stylistikai szóhalmazattal tenni ragyogóvá — avagy meglegszel a tönleked meleg áhitatának szelid fénylésével?!

Felelet gyanánt visszacsendül a vers alapeszméje: *Ave-Mária!*

Es ha nem érteném meg azt Benned, nem hallanám meg azt Tőled — meg kell hallanom, meg kell értenem a május hó fehér tündöklésében, mely minden ágról, minden sugárban, szellőjének minden megmozdulásában igénytelenül nesztelen szózatban s mégis varázslatos erővel zengi az Ave Mária-t.

Rá van az írva a tejszínű virágszirmok nem redőzött lapjaira; benne rejlik az eszméletreébredt természet szétáramló illatában és az égbolt hullámos felhőzetének a vétkeket szemet bántó diésfényéből biztató zengéssel

hangzik alá a diadalra jutott örök eszme: Ave Mária.

Nem sujt térdre, mint az Igazság más megnyilatkozása, — nem aláz meg, mint az örökkévalóság halvány megsejtése, — de felemel, előtérbe helyezi bennünk az embert s kitágítja a keblet, hogy a hála, remény és vigasz költözhessek abba.

Május van!

Ma megszűnnek a lavinák romboló rohanásai, — ma elhallgatnak a természet küzdelmét beszélő viharok — ma még nem kutat tekintetünk a pünköszi virágok színeiben pompázó eredménye után, — ma még nincs hatalma az érzéketlankasztó nyárejék igézetének, vágyakozásunkat a nyár ígért gyönyöreire ma még nem ragadták meg, — az aratódal vig kerete ma még a messze jövőben szunnyad; nyugalmunkat ma nem háborítja a szüret orgiális hangulata, sem az addig gyarapodó vadra leselkedő vadász puska — ma Május van s ez a Természet ünnepe, melynek hangját csak a rügyező gyermeklélek s a költő érti meg.

A görög kytharán született Phoibos Apollóé volt valaha e hónap, a költészetnek, világosságnak lelkettisztító istenéé, a ki eltapossa az iszaptól támadó gonoszságot és fénye elől menekülni kényszeríti a setétség szörnyalaku daimonait. De a hanyatló helyén diésőség tiszta áldozati oltárai felett megjelent a kereszt magasztos symboluma, mely megváltá az emberiséget a lelketipró tévedésektől és bevilágított a keserűségek elől aggodalmasan elzárkózó szivekbe.

Az emberiség ismét gyermek lőn, naiv, melegen érző gyermek, mely elhajtja magát a szerzett ismeretek megfertőzött tanait, hogy tiszta kedélyvel induljon meg a kinhalállal megnyitott ösvényen.

Es akkor, ártatlan kedélyének derengő hajnalán hogyne érezte volna meg a májusi verőfény diésőséges glóriáját, melynek képviselőjében már Apollo fényes fogalma is homályosnak jelentkezett! A napsugárzás mythikus magyarázata többé nem tölté be a kibővült eszmét, — a dogmatikus metaphora elégtelenül fedte a szív túlmlő rajongását, — a Fény és Igazság symboluma már nem volt képes kifejezni az ébredés után oly óriásivá magasztosult fogalmat, melyben a Szeretet és annak minden áldása benne rejlett.

Es midőn Roma iszonyító katakombáiban az önfeledt ajtatosak ajkairól az első Ave Mária felhangzék, oly ihlettel, a minő a bethlehemi esillagnak jelölte volt ki útját, akkor az ember, kit korlátolt kifejező képessége a symbolumhoz utal — május hónapot választá a szüz Istenanya láthatlan jelenlétének látható keretét. Persze, csak keretét, csak visszhangja gyanánt, csak oly vonatkozásban, a minőben az Ave Mária eszmegazdag fohásza hangzik el, anélkül, hogy magát az egész eszmét tartalmazhatná.

Mert az emberiség csak azóta boldog, mióta a boldogságos Szüz átérthetetlenül magas alakját közelébe fogadta, melyben benne rejlik a szeplőtlen tisztaság, a léleknek földi gondolattal vissza nem adható nemessége s a gyöngéd nőiség bájos költészete.

Midőn oltára előtt megállunk, virágokba vesző alakjában felolvad a dacos keserűség kínos merevsége, hangot találnak a régfeledt imáknak visszacsendülő áldott emlékei és a szelid arcáról felénk sugárzó biztatásban a megtévedt atheista hideg gunya a soha nem késő megbánásnak édes könnyeivé nemesedik.

Oltára lépcsőjén megtaláljuk a remény-

Kossuth Ferenc indítványa.

Kossuth Ferenc: Magyarország jogilag az önálló vámterület alapján áll, tehát szükség van egy autonóm vámtarifára. Ezt az 1889. XXX. t. ciklus bizonyítja. A garanciális törvényt a német kereskedelmi tárgyalások által megsértették. A viszonyosság Ausztria részéről ismételt megsértetett. Elmondja azt a nagy küzdelmet, mely Körber és Széll között a kiegyezés megkötése körül lefolyt. A kiegyezést az utolsó éjszakán kötötték meg. És ezt az osztrák reichsrath még csak nem is tárgyalta. Egyszerűn félreértettek s még annyi udvariassággal sem viseltetnek Magyarországra, hogy legalább visszavetessék. Visszautasítja a miniszterelnöknek azon megjegyzését, mintha naivitás volna a közös vámtarifából autonóm vámtarifát alkotni. Az önálló vámterület nem jelent vámháborút. És a kik az önálló vámterület hívei, azok feltétlenül szem előtt tartják az agrár érdekeket. Kéri, hogy indítványa napirendre tűzessék. (Eljenzés a baloldalon.)

Elnök: Napirendre tűzés felett vita nem lehet. Következik a szavazás, de ezelőtt felolvassák az indítványt.

A Ház nagy többsége a napirendre tűzést határozza el.

A szabadelvűpárt részéről Török Ferenc, Sándor Pál és Vészi József a baloldalon szavaznak.

Elnök javasolja, hogy Kossuth indítványa a hétfőn délelőtt 10 órakor tartandó ülés napirendjére tűzessék ki.

A Ház ehhez hozzájárul.

Simonyi Semadam Sándor indítványa.

Simonyi Semadam Sándor adatokat sorol fel a kivándorlás nagy arányairól és kifejti, hogy a veszedelmes számok növekedése és a kivándorlás állítólagos rendezése között szoros kapcsolatot lát. A kivándorlás arányainak növekedését tulajdonképpen nem a gazdasági viszonyok okozzák hanem a gazdasági meghatalmazottak buzgól-

nek elvesztett vezérfényét, reáelünk a vergődés közepette megtagadott igazságra és felismerjük a földi vándorlás örökkön napfényes oldalát, mely felett a vallás, az élet minden költészete: a szeretet, az irgalom, a könyörület, a szánalom és részvét gyönyörű erényei világitanak.

És az elusisi mystériumok mély bölcsészete, a képgazdag indus mythos káprázatos világa, a praxitelesi idők márványremekai összevéve sem rejtenek magukban annyi költészetet, mint Mária szobra a főoltáron, ki oly megérthetetlenül magasán áll felettünk ámadandó alázatosságában.

Lehet, hogy a főünnepek gyönyörű cerimóniáiban, a myrrhafüstben uszó, aranytél sugárzó szentség dicsőséges ragyogásában, az urnapi körmenet pompájában a szem több élvezetet, az értelem több foglalkoztatást talál, — de a világokat összekapcsoló szeretet a májusi Mária oltárról fénylik alá s a reátekintő hálás, fanatikus, átszellemült kedélylyel rebegi: Ave Mária!

Midőn pedig majd a májusi verőfényt a lombokathullató késő őszelegikus sugárzása váltja fel s az enyészet némán beszélő képe a lemondó megnyugvás sóhaját idézi ajkunkra, akkor kétszeres varázsa van a visszaemlékezésnek és nem a gyász, hanem a remény érzetével tekintünk a költöző fecske bucsúutjára, kit majd májusban ismét az alázatosan lehajló gyöngyvirág édes csilingelése fog üdvözölni.

Is ha elhaladsz a tél havától betemetett remetesir előtt, a megdermett rög alól a fagyasztó szél üvöltése közben is felcsendülni hallod az Ave Máriát, mert a ki ezt valaha meleg szívvél kimondani megtanulta, az többé azt sohasem felejtheti el.

Üdvözlégy Mária oltára!

Drumár.

kodása; kéri indítványának napirendre tűzését. (Helyeslés a baloldalon.)

Tisza István gróf csak azért szólal fel e tárgyban már most, mert sokáig fog tartani, míg a törvényjavaslat alakjában benyújtott indítvány a bizottságtól a Ház elé kerül. Visszautasítja a kormány ellen emelt vádakat. A kivándorlás növekedését a gazdasági pangás okozza.

Simonyi Semadam indítványa dolgában, hosszú hárszabályvita után elhatározták, hogy a Ház harmincegyes ideiglenes bizottságot küld ki, melynek tagjait hétfőn választja meg.

A holnapi ülés napirendjére a mentelmi és kérvényi bizottságok jelentéseit tűzték ki. Ezzel a mai ülés véget ért.

A nagy válság.

— május 26.

Andrássy Gyula tegnapi utja után ismét bekövetkezett a halálos esőnd a politikában. Nincs már ezen a mezőn tarolni való, mindent felemészített a hosszú várakozás. A király és a nemzet között úgy látszik beállott a szakadás. Politikai körökben tegnap csak a képviselőházban történt eseményekről beszéltek. A kombinációk medre is kiapadtnak látszik, mintha most már egy végtelen fáradtság következne, a mely után az áldásos eső alig jönne.

De még se. Este felé megzörrent a hasaszt. Suttogni kezdtek a nagy mezőn a fák. Arról beszéltek ugyanis, hogy a jövő héten okvetlenül lesz új kabinet. Tisza bécsi útját emlegetik, a mely legközelebb fog megtörténni. Ez az utja most már utoljára és visszavonhatatlanul azzal kapcsolatos, hogy őt és gárdáját meneszteni fogják. Azok a kik a helyzetet és a körülményeket töviről hegyire ismerik, nem nagyon biznak ebben a bécsi utban s azt mondják, hogy Tisza legalább is őszig megmarad a helyén. Viszont más értesülés szerint Tiszát okvetlenül felmenti a király a jövő héten és jönni fog utána egy olyan ember, a kiről eddig egyáltalán szó sem esett és hasonlítani fog tetteiben Tiszához, az „isten ostorához.”

Ez a rejtélyes idegen aztán neki esik az alkotmányának. Legelső dolga lesz azt ronggyá tépni és rendet csinálni, Bécs ugyanis különösen arra néz rossz szemmel, hogy a t. Ház tanácskozik, ha tehát az új miniszterelnök a kinevezést megkapja, egyben megkapja a királyi kéziratot a képviselőház feloszlatására. Mikor pedig ez megtörtént, következik egy hosszú időköz, a mely alatt Bécs szervezkedhetik az esetleges új választásra.

A kik e hír mellett vannak, mondani is felesleges, hogy Tisza hívei. A többség jogát a kis tábor nem tudja, nem akarja, elismerni a hatalom gyepöljét pedig még mindig görcsösen szorongatja és bizik egy nagyon is homályos sugárban, a melynek reménység a neve.

Hogy a szabadelvűpárt mindenáron megakarja tartani azt a magaslatot, a melyen eddig volt, igazolja az a sok gyűlés, értekezlet, a melyet egyre-másra tartanak. Ezeknek az üléseknek az a céljuk, hogy a párt maga tartását beszéljék meg. Terveket készítenek a melyek alapján manővereiket sikeresen tudják intézni, a többség ellen. Azonban sikerről szó se lehet. Éppen úgy, mint annak idején, a mikor a szabadelvűpárt volt a többség, azt hangoztatja a koalíció is.

— Ott az erő, ahol a többség és ott a hatalom a hol az erő!

— Az erőszakos erőlködés céltalan és az is marad.

A szabadelvűpárt tegnap este megint ülést tartott, a melyen Tisza István gróf kijelentette, hogy a napokban a felséghez járul és jelentést tesz a helyzetről. Majd annak az erős hitének adott kifejezést, hogy ez az utja a kabinet felmentésével fog végződni és így mint pártvezér szervezheti a szabadelvű tábort.

Az értekezlet további folyamán a párt intéző bizottsága a politikai magatartásról tanácskozott.

Azon eshetőségre, hogyha a közel jövőben a kormányban változás lenne, a párt milyen magatartást kövessen — nem hoztak határozatot.

Egyház és iskola.**A tiszántuli ev. ref. egyházkerület közgyűlése.**

— Május 26.

Az egyházkerület ma folytatta több napra terjedő közgyűlését, mely tegnap reggel 9 órakor kezdődött. A főiskolai ügyek kerültek először szőnyegre.

Sass Béla egyházkerületi aljegyző tisztségéről való bejelentett lemondását, melyet mint arról megemlékeztünk a közgyűlés nem fogadott el, levélben közkívánatra visszavonta.

A tárgysorozat legfontosabb és legnagyobb érdeklődéssel várt pontja: a tanárválasztások megejtése következett ezután. A főiskola egyik üresedésben volt jogakadémiai tanszékére legutóbb megválasztott dr. Kun Béla tanár hivatalos eskütétele után, a Bartha Béla jogakadémiai tanár távozásával megüresedett tanszékre pályázók neveit olvasta fel Sass Béla aljegyző. Pályáztak a következők:

Dr. Fekete Gyula ügyvédjelölt, Hajdusoboszlórol, dr. Forgó Lajos posta és távsegédtitkár Pécsről, dr. Szabó Sándor jogakadémiai tanár, dr. K. Kiss József min. segédfogalmazó, dr. Kovács Gábor ügyvédjelölt, dr. Benkó Lajos ügyvéd, dr. Móricz Károly jogakadémiai tanár, dr. Bay András ügyvédjelölt. A tanári kar a következő sorrendben véleményezte a pályázók megválasztását: Az első helyen dr. Szabó Sándort, a második helyen dr. Forgó Lajos és dr. K. Kiss Józsefet, a harmadik helyen dr. Móricz Károlyt, negyedik helyen dr. Kovács Gábort, ötödik helyen dr. Bay Andrást. — Miután az igazgatótanács is hozzájárult a tanári kar jelöléséhez, a közgyűlés elrendelte a választásnak a választó küldöttség útján való megejtését.

A Kovács Lajos féle tanítóképezdei tanszék betöltésére benyújtott pályázataikat: Majthényi András szatmári főgimnáziumi tanár, Nagy Vilmos debreceni helyettes-tanár, dr. Szentpétery Zsigmond okl. tanárjelölt, Szegedy Dezső okl. tanár. A pályázók közül első helyen dr. Szentpétery Zsigmondot, második helyen Nagy Vilmost, harmadik helyen Majthényi Andrást véleményezte a tanári kar és ezt helybenhagyta az igazgatótanács is.

Megalakították a választó küldöttséget, melynek tagjai Széll Kálmán, Süteő Kálmán, Szikszay Zoltán, Papp Imre, Kiss Elek, Ujfalussy Béla, dr. Baksa Lajos és a különböző egyházak küldöttei, összesen huszonegyen lettek. A gyűlést a választás idejére felfüggesztette az elnök.

A déli órákban a választás megejtése után nyitotta meg gróf Dégenfeld József főgondnok újra a gyűlést.

Feszült érdeklődés közepett hirdette ki, hogy a pályázókra leadott szavazások eredménye szerint a főiskolai tanáriképző

intézeti tanszéket Nagy Vilmos debreceni helyettes tanárral töltötte be a közgyűlés.

A dr. Bartha Béla jogtagár távozásával megüresedett tanszékre pályázók közül dr. Kiss József és dr. Kovács Gábor kapták a legtöbb szavazatot, még pedig egyenlő arányban. A két jelölt felett újra szavaztak, amelynek eredménye szerint a jogakadémiai tanári állást 8 szavazattöbbséggel dr. Kovács Gábor nyerte el.

A közgyűlés megerősítette a főiskolai igazgató tanács által hozott arra vonatkozó elvi határozatot, hogy a gimnáziumi és tanítóképzési tanárok évközben: a főiskolai tanárok pedig félévközben tanszéküket el nem hagyhatják. A határozat érvényben tartása céljából feliratot intézett a miniszterhez.

Az akadémiai tanács 1905. március 17. iki ülésének, az akadémiai tanári javadalmak korszerű rendezése tárgyában, az egyházkerületi végzés értelmében megszövegezett határozati javaslatot tárgyalta ezután. Ezen javaslat kimondja, hogy a fizetés rendezés a királyi jogakadémiák mintájára rendezendő.

Az erre felmerülő kiadás többetrelre vonatkozó jelentés tétellel az őszi közgyűlésig a gazdasági tanácsot bízták meg. — A közgyűlést délután zárt ülésben folytatták.

Presbiteri gyűlés. Az ev. ref. egyház presbiteriuma e hó 28-án vasárnap délelőtt az egyház tanácstermében gyűlést tart. A gyűlésen egyházi részről Kiss Albert lelkes, világi részről pedig gróf Dégenfeld József főgondnok fog elnökölni.

Gazdasági bizottsági ülés. Az ev. ref. egyház gazdasági bizottsága tegnap d. u. 4 órakor Vecsey Imre főjegyző elnöklete alatt ülést tartott, melyen folyó ügyek tárgyalattak.

Tollhegyen.

Karcolatok.

— május 26.

Mit vitatkozunk a fölött, hogy valamely nemzet hadseregének vezénnyelve *felség-jog, vagy nemzeti-jog?*

Állapodjunk meg abban, hogy az *természetes jog* és ne térjünk el tőle tapodtat sem!

*

Ugron Gábortól már nem lep meg semmi. Politikai vedléseinek során végre eljutott odáig, hogy ez időszerint ugyanegy állásponton van gróf Keglevich Istvánnal. Ezeket írja egy bécsi lapban:

„A függetlenségi párt *köteles támogatni* azt a kormányt is, a melyik nem hozza a katonai engedményeket, de hoz engedményeket gazdasági téren, sőt *köteles a függetlenségi párt egy ilyen kabinetben miniszteri tárcákat is vállalni.* — Sőt ha a király *semminemű engedményt nem is ad*, se katonai, se gazdasági téren, a függetlenségi párt még akkor is tartoznék az új kabinetet túrni és annak fennmaradását támogatni, csakis a *főlemelt katonai létszámot és a főlemelt katonai költséget* nem tartoznék annak megszárazni!

Szegény Ugron Gábor! Micsoda rettenetes helyzetben lehet, a ki pártja ellenére ilyen szörnyűségeket bocsát ki a pennájából! Mekkora elmeesavargás még ez is!

Mit felelhetünk neki egyebet, mint azt, hogy elvtársa, Keglevich gróf helyett ezentul neki kiáltjuk oda, hogy:

— *Kegydiyat neki!*

*

— *Éljenek a japánok!* hangzik a budapesti Abbazia kávéház kard-vívó asztaltársaságában.

— De valjon lesz-e a kardra és utazásra elegendő pénzünk? jegyzi meg a társaság egy tagja. Hány „yen“-be fog az kerülni? Nem jobb lenne azt inkább a nipponi sebesülteknek elküldeni? Mert hát —

„A japán él jen-ből,
Nem pedig — éljenből!“

NAPI HIREK.

Debreceni pereg.

— május 26.

Néhány év előtt előkelő hölgyek társaságában időztünk a nagyerdei pavilonban. Éppen ilyen időtájt történt, amikor a hölgyek az iránt informálják orvosait, hogy tulajdonképpen melyik fürdő tenne jót az egészségüknek?

A hölgyek már határozta is.

— Én a tengerre megyek . . . szól az egyik delnő.

Én Capri-szigetere . . . az mégsem oly közönséges. A többi fürdő már tele van olyan néppel, a mely az egész éven át koplal, hogy aztán a fürdőkön feszíthessen.

— Az én nyaraló helyem Men tone . . . Az enyém Briksen . . . A miénk Radegund . . . Ostende . . . Szinaja . . . nyilatkoztak a többiek is. Az egyik „Toblach“-ot akart mondani, ám véletlenül „Knoblach“-nak ejtette ki.

Egyszóval csupa előkelő helyre készültek.

Néhány hét múlva egy kis kirándulásra indultam. Erdélyt tekintetem meg. Kolozsvári ismerőim rábeszélésére pedig elhatároztam, hogy meglátogatom a közeli Jegenye fürdőt. Olesó helyeske Egeres mellett; alig néhány korona a napi ellátás, vendég alig akad ezen a helyen 30—40. Szép vidéken van, tekintésük hát meg.

Megérkezve, először is az étterem verendájára igyekeztünk. Itt ért aztán a nagy meglepetés. Mert alighogy körültekintettünk, ott találtuk az én nagyerdei társaságomat, még pedig teljes számmal.

Örvendtem a véletlennek, még pedig alighanem őszintébb örömmel, mint a szóban forgó delnők. Pedig kár volt restelkedni, a hazai fürdők látogatása is egyneme a hazafiságnak. Már a nagy német költő is ekként énekel:

„Minek a távot keresnük,
Mikor az üdv oly közel . . .“

Egyezünk ki olyaténképen, hogy hölgyeink utazzanak a külföldre a jó erős kávétól lendületet vett képzelem szárnyain, aztán keressenek olesó fürdőt az üzleti könyv alapján.

— **Endrődi Sándor a Csokonai-körnek.** A ma élő magyar költők közül alig van őszintébb hive s tisztelője Csokonai Mihálynak, mint Endrődi Sándor, a Petőfi-társaság alelnöke. Ezt kimutatta nemesak a Csokonai-ünnepekre írott szebbnél-szebb anakreoni dalaival, nemesak a mi százados emlékünnepeinken való megjelenésével, hanem azzal is, hogy a Csokonai-körnek ajándékozta Csokonai egy eredeti levelét, amely a mostani Csokonai kiállításnak is egyik legősb érdekessége. A levél Csurgón kelt és Csépan Pálhoz, az iskola egyik kurátorához szól, a kinek a költő keservesen panaszkodik a maga s az iskola tüzelő fájának hiányáról. Endrődinek jó példáját követhetnék a többi kiállítók is és odaajándékozhatnák a Csokonaira vonatkozó tárgyakat a leghivatottabb őrnek, a Csokonai-kör ereklyetárának.

— **A közegészségügyi bizottság,** ma pénteken délután tartja meg ülését a városháza tanácstermében. Ezen az ülésen a bizottság a múlt évi záró számadást vizsgálja felül, hogy jelentését még a júniusi közgyűlés elé terjeszthesse.

— **Debrecen villamos világitása.** Megirtuk a minap, hogy a város világitási bizottsága a debreceni villamos telep felállítása ügyében ülést fog tartani. Az ülést tegnap tartották meg a gázgyárban, a hol is élénken megvita'ták a villamos telep felállításának sürgős voltát. A villamos telep felállítása most már annál égetőbb, mert a máv. igazgatósága a pályaudvaron a villamos világitást be akarja vezetni s így ha a város telepet nem állít, úgy az igazgatóság fogja létesíteni. A bizottság javaslatot tett a város tanácsának, a mely esütörtöki ülésben foglalkozott a telep felállításával és elhatározta, hogy a legsürgősebb intézkedéseket teszi meg arra nézve, hogy a telep rövid idő múlva létesüljön. Az egész ügyben csak az képez némi akadályt, hogy a város által felajánlott és a vasut által elfogadott egységárak között 2 fillér különbözet mutatkozik vattonként. Ez a különbözet azonban olyan csekély, hogy e miatt nem fogják a kérdést ismét elodázni. A villamos világitás és telep kérdése a júniusi közgyűlés elé kerül és a jelekből ítélve határozatot is hoznak a telep felállítására.

— **A zárószámadás átvizsgálása.** A jog és pénzügyi bizottság tegnap délután Vecsey Imre főjegyző elnöklete alatt folytatta a zárószámadás felülvizsgálását. A bizottság a bevételi tételekkel végzett. Ma a kiadások felülvizsgálását kezdik meg. Érdekes és jellemző, hogy a bizottság tagjai közül tegnap mindössze egy ember jelent meg.

— **Köszönet a vendégszeretetért.** Mindazok, kik halhatatlan emlékü nagy költőnk Csokonai Vitéz Mihály halálának százados évfordulója alkalmából e hó 20 és 21-én tartott emlékünnepekre városunkba érkezett kitűnőségeknek szállást adni, őket vendégszeretetükbe részesíteni s ez által az alföld metropolisának vendégszeretetét documentálni szíveskedtek, ezton is fogadják az elszállásoló bizottság nevében hálás köszönetemet. Debrecen 1905 május hó 24. Oláh Károly városi tanácsnok, mint az elszállásoló bizottság elnöke.

— **Orbán apó kudarca.** Hijába „komor, mogorva férfiú“ Orbán, ez egyszer kifogtunk rajta. Nagydér-durrall, hideggel, itt-ott hóval fenyegetett s ha rajta vált volna, bizony elmondhatnók most, hogy oda van az emberek vetése . . . De hát jött a szél és olyan paktumot csinált, hogy névtársa, Széll sem különbet. A borus, szeles idő keresztet húzott Orbán apó számadásaira. Volt hideg egész éjjel, de — a mint legalább a közeli környékről jelentik — nagyobb károk fűben, fában, gyümölcsben, vetésben, vagy ültetvényekben nem estek. Adja Isten, hogy most már ne keljen rettegnünk semmiféle időjárás-hozta esapástól!

Kézdivásárhelyen és vidékén szerda délután több óráig tartó zivatar és nagy zápor volt, némelyhelyen jégesővel vegyesen. A jég kár nem tett. Az esőzés azóta folyton tart.

— **A debreceni muzeum.** Vasárnap nyitották meg Debrecen város muzeumát, a melynek vezetősége a következő köszönetnyilvánítás közzétételére kért fel minket: Debrecen sz. kir. város muzeumának vezetősége ez uton is hálás köszönettel nyugtázza a következő adományokat: Kiss Bálint ur: 1 ezüst pénz. Szűk Jenő ur 2 kötet könyv. Radé Ernő ur 4 réz pénz. özv. Sinay Ká-

rolyné urnó 16 db. pénz. özv. Báró Josiny Miklósné Óméltósága: két izben, összesen 32 kötet könyv. Nyíri Géza ur 7 évfolyam Debrecen-Nagyvárad-Ertesítő s szinlap 1836-ból. Taubinger Ignácé urnó: 1 db. 1804-iki biblia. özv. Fuchs József urnó: 1 nagy emlékérem. Szabó Imréné urnó: 1 imakönyv 1745-ből 3 db. régiség. Fries József ur: 1 pipa. Fries Irma k. a: 20 db. ásvány; 3 arckép. Schwartz Armin ur: 1 kézi csengő 1840-ből. Tar Gábor ur: 5 Kossuth bankó. Nagy Ferenc ur 25 régi pénz, Kovács Lajos ur 1 régi pénz. Főtiszt. Végh Kálmán Mátyás ur Ohattelen lett 2 régi pénz s 1 bronz nemzetség gyűrű. Fekete István ur 2 Kossuth bankó. özv. Szikszay Józsefné urnó 1 db. nemzeti. tiszti kard, portopeé és szíjjal, arany zsinórzat, 41 értékes régi pénz. Illéssy Clára k. a. régi viseletű női derék, 1 vert fokos. Ethei István ur Harsányi István és Séllyei István arcképe. Fehér Imre gymn. tanuló: 1 pisztoly, 1 ezüst régi pénz. Kiss Lajos ur 3 fegyver rész, 3 régi ezüst pénz. Dr. Kardos Samu ur: Tiszai gőzh. társ. 1845. aug. 4-én kelt alapítási jegyzőkönyve, 3 kötet értékes mű. Kerekes Béla theol. hallg. 1 Kossuth bankó. Vági István ur 5 japán csiga. özv. Láposy Ferencné urnó: Izsó Miklós által 1865-ben készített márvány levélnyomó, nyul alak. Szabó Lajos ur 1 régi pénz. Latzkó Adolf ur Budapest: 1 régi arany pénz. Goldstein Péter ur 3 ezüst pénz. nemeskislaludi Madarász Sándor ur egy 1719-beli zink szenteltvíztartó: az 1836. évi pozsonyi országgyűlési követek sajátkezű névalírásukkal ellátott emlék albuma, 1 címeres pecsétnyomó, 1 régi pecsétgyűrű. Fekete István ur 7 db. régi pénz. Dr. Burger Péter ur 1735-ben kiadott nagy orvosi mű. Lestyán Adorján kir. tanácsos ur 1 régi tajtpipa. Petrisin Gyula ur 32 Kossuth bankó. Magyar János ur 2 db. Halápon asott örlőkő, egy kő gyöngy s 1 bronz tű. Csontos József ur: 1 régi rész pásztorkürt. Szilágyi Kata k. a. 1848-ban orosz katona által elhagyott domborművű imádság. Sámly Béla ur Petőfi Sándor sajátkezűleg írt következő 3 verse: „Dalaim”, „Legenda” s „Emlékv.”. Tóth András szobrász ur 30 drb. érdekes néprajzi és pásztoréleti tárgy, az „Erzsébet szobor pályázat nagy gyps modellje s 30 db. Kossuth bankó. Király Gyula városi tanácsnok ur: 1 gyps ló-szobor. Markovics Károly ur Kossuth Lajos sajátkezűleg írott levele. Nagy Károly ur Nagy Sándor honvéd tábornok levele a szoboszlói népfelkelő parancsnokokhoz. Dr. Rotzneck V. Emil ur 1772-ben Zeininger Antal által alapított Arany egyszarvúhoz címzett Cegléd utcai gyógyszerárának eredeti felszereléséből (166 dból álló) fennmaradtak. özv. Berger Henriké urnó a néhai Berger Henrik ur által összegyűjtött értékes 17 ezüst tallér, 38 ezüst régi pénz, 28 bronz pénz, s 2 drb. arany. Debrecen, 1905. május 25. *Lőkóvics Arthur, Péter Gábor, Oláh Károly tanácsnokok.*

— **A legfiatalabb tanár.** A mint más helyen jelentjük, az egyházkerület tegnapi gyűlésén dr. Kovács Gábor választotta meg a jogakadémia tanárává. Dr. Kovács Gábor 22 éves fiatal ember, a miből az következik, hogy ő alighanem a legfiatalabb jogi tanára Magyarországnak.

— **Árlejtés.** A kereskedelmi és iparkamara közli velünk a következőket: A temesvári 7 ik hadtesthadbiztosság megküldötte a debreceni kamarának az 1905—906 évi buza, rozs, zab, széna, szalma, kőszén, tűzifa szükségleteknek összeírását állomásonként kimutatva, melyek 1905 év szeptembertől kezdődőleg az 1906 év folyamán lesznek szállítandók. Az érdeklődők úgy a pályázati, mint a szállítási részletes feltételeket a kamara hivatalában már most betekintheik.

— **Tudományos ülés.** A debreceni orvos gyógyszerész egyesület e hó 27-én d. u.

5 órakor egyleti helyiségében tudományos ülést tart, melyen dr. Láng Sándor különböző műtéteken keresztül esett betegeket mutat be.

— **Rendelet a dynamó gépkezelésről.** A dynamó gépkezelői tanfolyamokat a keresk. minster rendeletével az 1884 évi XVII. törvényekben foglalt iptörvény 101 § c. pontja alapján azon tanfolyamok közé sorozta, melyek elvégzése az erős áramu elektromos vezetékek berendezésével foglalkozó iparágban munkakönyv váltására jogosítanak.

— **A sáskairtás.** A Hortobágyon egy hét óta folyik a veszedelmes sáskák pusztítása. Mintegy száz ember dolgos keze fáradozik az irtás körül, a melynek eredményeként felemlithetjük, hogy a sáskapeteket és a már kikelt rovarokat óriási területen semmisítették meg. A munka előrehaladt, bár az utolsó napok ravasz időjárása hátráltatta az irtást.

— **Jótkönyv nőegyleti táncmulatság.** A f. hó 27-én tartandó nőegyleti táncmulatságra minden előkészület megtett a fáradhatatlan rendezőség. Nemesak városunk társadalma, de a vidék is résztvesz a jótkönyv nőegyleti mulatságán. Igazán örvendünk, hogy ismét életjelt ad magáról a közjólétonság terén hatalmas érdemeket szerzett legrégibb és legagilisebb életű nőegyletünk. Nem ő rajta, hanem a körülményeken mult, hogy hosszabb idő óta nem rendezett mulatságokat, most azonban ismét akeiba lép és hatalmas szervezetének fokozott erejével lát az embermentés munkájához. Ennek az egyletnek szeretete, mint a nap világít és midőn a nyomort felkeresi, valfáskülönbőség nélkül osztja szeretetének meleg sugarait. Eppen ezért szereti a jótkönyv nőegyletet mindenki és most is megmutatja érdeklődését az által, hogy tömegesen részt vesz a szombati mulatságon. Az ifju táncosok egész serege gyűl össze a Dobosban és kedves urasszonyok fogják ellátni a cukrászdát, míg ételekről és italokról Németh András és Tsa hies konyhája és minta pincéje gondoskodik. A ki véletlenül nem kapott meghívót, annak szívesen küld a titkár.

— **A pénzügyi tisztviselők kuglizóegylete** e hó 30-án délután 5 órakor tartja tavaszi rendes közgyűlését, melyre a tagok kéretnek nagyobb számmal megjelenni.

— **Sztrájk egy hercegi uradalomban.** Pecséről táviratozzák: Baranyavármegye legnagyobb uradalmában, mely Frigyes főherceg tulajdonát képezi, a kocsisok néhány nap előtt bérharcot indítottak. Tegnapi Jessefeld pusztán gyűlést tartottak, ahol kimondták, hogy az eddigl bérért tovább nem szolgálnak és készpénzbeli 56 korona fizetés helyett 200 korona évi bért követelnek. — Elhatározták, hogy ha az uradalom követeléseiket nem teljesíti, úgy Péter Pál napján az uradalmat otthagyják. Az uradalmi intézség figyelmeztette az eléje járuló küldöttséget, hogy tekintettel évi szolgálatukat és hogy a szolgálat megtagadásával törvényteleniséget követnek el. A kocsisok s béresek erre azzal feleltek, hogy tegnap megtagadták a munkát és sztrájkba léptek.

— **Egy urileány tragédiája.** Még március hó elején történt Szatmáron, hogy egy odaváló tekintélyes uri család leány gyermeke, *Markó Olga* eltűnt a szülők lakásáról. Déllelőtt, midőn a szülők és testvérei távol voltak, magára vett egy kockás kendőt és eltávozott. Mikor délben a család hazajött, rémülten tapasztalta, hogy leányuk nincsen

odahaza. Küldtek a szomszédba, a rokonokhoz, a leány barátaihoz, de sehol se tudták róla. Majd tudakozódtak az utcán s egyik másik ember azt jelentette, hogy *Markó Olga* a Szamos hidján látták keresztül menni. Mivel a leány nagy foku idegességben szenvedett, komoly aggodalom töltötte be a szülők szívét, hogy esetleg a Szamos folyóba ugrott. A sejtés nem csalt. A parti házak lakói határozottan erősítették, hogy egy fekete ruhás, kockás kendős urileányt a parton láttak sietni, aztán eltűnt a szemük elől. Keresték, kutatták mindenfelé, de nyomára nem akadtak. Ugy egy hét múlva a halászosok a Szamosból kifogták a kockás kendőt, a melyről a szülők felismerték, hogy a *Markó Olga* volt. Mindezek dacára még mindig azt hitték, hogy a leányukat viszontlátják. Az eltűnés óta ide s tova három hónap tel el. Tegnapi, mint szatmári tudósítónk írja, — a Szatmár határán lévő *Vetés* községben halászbemberek kifogták a szerencsétlen urileány holttestét a Szamosból. A holttest már teljesen feloszlásnak indult. Ráismerni is alig lehet, mert az arcát a zajló jég összehasogatta és a halak csipdesték össze. A tragikus véget ért urileányt a kitűveltsége és kellemes megjelenéséért igen szerettek Szatmáron, ma temetik.

— **A színész nő végéne.** Budapestről írják: Csudnay E nilt, akinek az esetenagy feltűnést keltett, tegnapi délután a Schwartzer-féle szanatóriumból átszállították a lipótmezei örültek házába. Erre az intézkedésre azért volt szükség, mert a szanatórium tulajdonosa nem volt hajlandó a boldogtalan fiatalembert a történetek után tovább tartani. — Tegnapi délután özvegy Csudnay Károlyné egyik megbízottja ment el a szanatóriumba a fiúért és vitte a Lipótmezőre.

— **Himfy dalainak kézírata.** Kisfaludy Sándor hagyatékából Szegedy Róza és Kisfaludy Sándor és Károly emléktárgyait, kézíratait Darnay Kálmán mentette meg sümegi muzeuma számára. — Itt van elhelyezve Kisfaludy Sándor iratszekrénye több száz darab kézírattal. Himfy dalainak első fogalmazványa, német fordításának kézíratai. Regéinek fogalmazványa, a cenzor által visszautasított versszakok átdolgozott példányai, levelezése, jegyzetei, az insurrectio történetének tervezete sattöbbi. — Emléktárgyainak egész sorozata között az egykor íróasztalán állt emberi koponya, melyen sajátkezűleg kirajzolta Szavater tanár szerint az agy érveinek helyét. Seta és eskánybotja, díszpohara, keresztje, ezüst sarkantyui, általa olvasott új lapok egész évfolyamai stb. Kisfaludy által elefántesontra festett arcképe, ravatalának festett halotti címere, kedvesének miniatúr festménye, kézírataival ellátott könyvek stb. Szegedy Róza varróasztala, díszes faragású rokkája, elefántesontra festett arcképe, hangjegykönyvei, szent képei, kézimunkái, ezüst és ékszereműi, hajfűrtje, cipőeskéje, szalagesokra stb. A május 28-iki Szegedy Róza és Kisfaludy-ünnepség alkalmával az emléktárgyak a Darnay-féle muzeumban kiállítva lesznek.

— **Tolvajlás.** Egy kissé berütytett állapotban botorkált tegnapi délután az állomáshoz Simon József asztalos Mester utca 17. szám alatti lakos, azon szándékkal, hogy Tisza Fűredre utazik. Az indóháznál rossz sorsra összehozta Nyikita Gy. napszámossal, aki ismerőse neki. Látásakor nagyon megörült a találkozásnak és etette, itatta így akarván kifejezést adni iránta érzett jóindulatának, melylyel pedig Nyikita rutul visszaélt. Si-

mon Józsefet ugyanis pityizálás közben elnyomta az álm és 5 felhasználva az alkalmat ellopta tőle 5 korona 60 fillér készpénzt és több különféle holmiját még a kalapját is megcsérélte a magáéval, mely rongyos és használhatatlan. A meglopott ember tolvaj ismerőse ellen panaszt emelt a rendőrségen.

— **Kiadó lakás.** Bundi utca 4 szám, Mester utca elején ujonnan épült magas földszintes ház, 5. szoba és hozzá tartozó mellék helyiségekkel augusztus elsejétől kiadó.

— **Ellopott liba.** Kovács Andrásné libakopasztó tegnap délután feljelentést tett a rendőrségen, hogy Teleky utca 72 szám alatti udvarában levő akolból 12 libája közül e hó 24 és 25-ike közötti éjjel egyet valaki ellopott. A rendőrség keresi a tettest.

— **Halálozások.** Az anyakönyvi hivatal halálozási osztályánál a következő halálozások jelentettek be: Tóth Pálné r. kath. 33 éves, Kecskés János ev. ref. 68 éves Nagy József ev. ref. 2 hónapos, Ráókei Ferenc r. kath. 5 hónapos, özv. Weisz Kálmán né 78 éves, Csáti Gergely ev. ref. 56 éves, Miknál Péter r. kath. 80. éves.

— **Három ezüst kanál.** Nagy volt a vigáság, lakodalmat ültek özv. Schirf Jakabné József kir. herceg utcai lakosnál. a Kis Pista cigány zenekara mellett pompásan mulatott a takaros násznép s közben persze senki sem ügyelt a háziak közül a nevezetes alkalomból szanaszét heverő holmikra. Így történt aztán, hogy három ezüst kanál, nagynevű ösök által hagyományozott családi ereklyék, megfoghatatlan módon eltűntek. Az esetről természetesen a rendőrség is értesült és most a tolvajt keresik.

— **A cseléd büne.** Balogh Zsigmondné külső vásártér 4. szám alatti lakosnál szolgált Szokolai Juliánna, aki a tisztességes munkától napyon irtózott. Meg is szökött szolgálati helyéről rövidesen, de nem üres kézzel, magával vitte szolgálatadójának 9 korona értékben több különféle holmiját is. A tolvaj leányzó ellen a rendőrség megindította az eljárást.

— **Az öreg leány szerelme.** Francsik Julia, aki már hosszabb idő óta szolgál a cseiéregimentben, panaszolta a rendőrségen, hogy Schäffer Péter péklegény 100 kor. értékű takarékpénztári könyvet lopott el tőle. A péklegény azzal védekezett, hogy az idős leányzó szerelme zálogául adta neki könyvecskét.

— **Magyarország a milánói kiállításon.** A jövő évben a Simplon-alagut megnyitása alkalmából nemzetközi kiállítás lesz Milánóban. A kiállítás magyar osztályát, melynek közlekedési, munkásjóléti, mezőgazdasági, gép és műipari csoportja lesz, a kereskedelmi s a vallás- és közoktatásügyi minisztérium rendezi. A kiállítási bizottság elnökévé Sztéryni József miniszteri tanácsost, alelnökévé K. Lippich Elek osztálytanácsost nevezte ki a kormány.

— **Májusi hó.** Hamburgból jelentik: Közép-Németországban és az északi vidékeken a múlt éjjel igen erős hóesés volt. A hegyek harminc centiméter vastag hóréteggel vannak takarva. — Londonból írják, hogy egész Angliában néhány nap óta szokatlan hideg van, amely a vetést nagy veszedelemmel fenyegeti. Napok óta igen éles északnyugati szél tombol. Nordhampton grófságban tegnap hó esett.

— **Krivány sikkasztása.** Aradról jelentik: Krivány Jánosnak, Aradmegye volt

gyámpénztárosának, ki 560,000 koronát sikkasztott, ma árverezték el értékpapirjait és ékszereit, amelyekért összesen 20,000 korona folyt be. Krivány összes ingatlanai és ingói elárverezéséből 120,000 korona tért meg Aradmegye javára. Kriváynak, ki kilenc évre lett elítélve és az aradi törvényszék fogházában ül, a büntetésből még harmadfél éve van hátra.

x **Rohitsch—Sauerbrunn.** A nyár közeletével mindenki, aki rászorult, valamely gyógyhely meglátogatására határozza magát. Ez igen fontos tény, mert attól függ jó állapotunk a jövő télen Rohitsch—Sauerbrunn gyógyhatású forrásaival első rangú gyógyhely. Vizei hatás tekintetében legközelebb állanak a karlsbádi forrásokhoz. Csak a múlt évben óriási haladást tett ezen rohamos fejlődésnek indult gyógyhely: a Kaiserbad, mely a legszebb és legmodernebb gyógyintézetek egyike. Gyomorbetegségek, májbetegségek, csusz és cukorbetegségek, elhízás, chronikus hurut és vesebajnál Rohitsch-fürdő kitűnő hatása. De különösen déli enyhe klímájával május, június és szeptemberben, előnyösebb mint az éjszakai gyógyhelyek.

x **LETZTER JOZSEF** fényképészeti festészet és fényképnagyítási műterme Piac-utca 44. d. Ujfalu-sz. ház. Állandó fényképkiállítás a műterem kapubejáratánál levő kiakatban.

Az Arany Bika kávéházban minden este cigányzene.

TAVIRATOK.

A japánok veresége (?)

London, május 25. A Reuter ügynökség a délutáni órákban azt a hírt kapta Manillából, hogy a japán és orosz hajóhad Sormoza szigetétől délre összeütköztek és a harc a japánok vereségével végződött. A szűkszavú táviratot nem erősítették meg.

London, május 25. A tőzsdén óriási pánikot keltett a japánok veresége. A hír vétele után a szövetségeket és a külügyminisztériumot valósággal megostromolják az emberek, de nem erősítették meg a verességről szóló jelentést.

Tokió, május 25. Itt illetékes helyen megerősítik azt a hírt, hogy Kuruki a Wladivosztok—Karbin közötti vasutvonalat megrongálta, úgy hogy Wladivosztok teljesen izolálva van.

London, május 25. A Daily Telegraph jelenti Tokióból: Itt arról értesültek, hogy a Gromoboj nevű orosz páncéloshajó többször kifut a vladivosztoki kikötőből. Ugyannek a lapnak jelentik Sanghainon át, hogy több mint husz nagy és kis port-arturi gőzöst tettek használhatóvá. Azt hiszik, hogy az összes hadihajókat, a Szebasztopot is használhatóvá lehet tenni.

Zavargás varsóban.

Varsó, május 25. A tegnapi utcai zavargásokhoz jelentik: A verekedés más utcákra is kiterjedt és éjjel is tartott. Husz haldoklót szállítottak a kórházba. A sebesültek számát még nem tudni. A verekedés úgy keletkezett, hogy a zsidó lakosság jobbak fele a munkakerülő zsidó csöveseket, melyről azt tartja, hogy kompromittálja, ki akarta pusztítani.

Sztrájk.

Madrid, május 25. A vercaldo-bilbaoi vonalon a vonatok rendőri felügyelet alatt

közlekednek. Tárgyalást kezdtek a különbségek megszüntetésére, amelyek a zavarokat előidézték.

Az osztálysorsjáték huzása.

Budapest, május 25. Az osztálysorsjáték mai huzásán a következő nagyobb nyereményeket sorsolták ki:

5000 koronát nyert: 66297.
2000 koronát nyertek: 32917 75980.
1000 koronát nyert: 25646.
500 koronát nyertek: 19437 37305 39284.
300 koronát nyertek: 517 7314 10242
12165 25752 27591 27989 51091 54576 82943
85021 890106 100896 105287.

Budapesti gabonátözsde.

(Déli zárlat.)

Budapest, május 25.

Buzakinálát és vételkedv mérsékelt Nyugodt irányzat mellett 15,000 m. mázsa került forgalomba, 5—10 fillérrel olcsóbb árakon. Egyéb gabonajelleműk változatlanok idő: változó.

Buza áprilisra	17.92—94.
„ májusra	16.48—50
„ októberre	00
Rozs áprilisra	13.34—36.
Zab októberre	13.40—41.
Tengeri áprilisra	11.30—32.
„ májusra	15.30—32.
„ júliusra	14.60—62.
„ októberre	23.50—70.

Törvényszék.

§ **A nagymihályi mandátum.** A kir. Curia II. választási tanácsa Paiss Andor elnök vezetésével tegnap délelőtt hirdette ki határozatát Dr. Demkó Kálmán Nagymihályon megválasztott képviselő ellen benyújtott és a múlt héten letárgyalt petíció ügyében. A Curia a bizonyítást elrendelte az összes felhozott tényekre. A bizonyítás elrendeltetett, arra nézve vajjon Dr. Demkó Kálmán képviselő tényleg választó-e Budapest VIII. kerületében? A vizsgálat elrendeltetett arra nézve, vajjon Weinberger Zsigmond nagymihályi koresmáros 3000 koronát kapott-e szvszatáért; vajjon a felsorolt etetési és itatási esetekre Dr. Demkó adta-e a pénzt, tudtával, beleegyezésével és részességével történt-e vesztegetés. Bizonyításra kerül azonkívül, a mit azonban a kérvényezők tartoznak kideríteni, — vajjon a nagymihályi és környékbeli gör. kath. lelkészek vallási kegyesekkel tartoskedtek — e Demkó érdekében és végül bizonyítandó lesz az a körülmény is, hogy a záróra három óránál tovább tartott. A vizsgálat megejtésével a kassai kir. tábla bízott meg.

THURZÓFÜRED

Házilag kezelt klimatikus gyógyhely.
Vizgyógyintézet

Szeps vármegye déli részén 572 méter a tenger színe fölött, pompás és nagyterjedelmű és fenyveserdő közepette Kitűnő forrásvíz. Állandó fürdőorvos dr. FANZLER LAJOS. Bpesti lakása II. Medve-u 9

Évad: május 15-től, szeptember 15-ig.

Vasuti állomás: Gölniczánya—Thurzófüred. Posta és távirat állomás — Bővebb felvilágosítással szolgál a tulajdonos

Menesdorfer Károly, Gölniczánya.
Szepesmegye.

ERDŐ-BÉNYE

gyógyfürdő
Zemplénvármegyében.

A fürdő-idény május 28-án kezdődik és tart szeptember 15-ig.

Hatása: gazdag vas- és timsó-tartalmánál fogva kitűnő a női betegségekben, sápkórban, idegbántalmakban, görvélykórban, reumatikus és köszvényes bántalmakban szenvedőknél. Kiváló klimatikus gyógyhely a légzőszervi és malárius bajokban szenvedők részére. Gyógyhasználatra az ujonnan fölépült fürdőlakásban 20 fürdőszobában 4 porcellán-, 4 réz- és 24 fakád van elhelyezve. Ezenkívül négy kisebb szoba a hidegvizgyógyomódhoz rendezetett be 2 káddal, 2 ülőkáddal, teljes zuhanykészlettel, izzasztó kamarával, 2 pakoló ágygyal és a villamos fürdőhöz szükséges készletekkel. Használhatók iszap-, sós- és villám-fürdők; masszázszasztó- és hidegviz-gyógyomód. Ivó-gyógyomódhoz mindenféle ásványvíz van készletben. A fürdővendégek elhelyezésére 7 épületben a hivatalos helyiségen s lakásokon kívül csinos berendezéssel s villamos esengővel ellátott 79 szoba áll rendelkezésre. Szórakozásra szolgálnak: csinos ét-, tánc-, olvasó- s nőterem, könyvtár, hirtlapok, biliárd, társas- és torna-játékok, naponként kétszeri tételzene. Terjedelmes, árnyékos erdei sétá-utak. Kápolna. Fürdővendéglős: Bock Imre S. a. Ajánljuk Az étkezés olcsó és kifogástalan. Az izraelita vendéglő csinos, új verendás épületben van elhelyezve. Házi gyógytár posta, és telefon állomás helyben van. Sürgőnyök Erdőbényére címzendők ahol táviró állomás van. Vasuti állomás személyvonatokhoz Erdő-Bénye gyógyfürdő gyorsvonatokhoz Liszka-Tolcsva, a honnan és hova jutányos bérkoesi közlekedés van berendezve. Fürdőorvos: Asztalos Kálmán dr. Erdő-Bényéről. Bővebb felvilágosítással szívesen szolgál.

A fürdőigazgatóság.

DONOGAN ÉS SOMOSSY

Debreen, Kistemplombazár.

Menyasszonyi kelengye

Női divat

Külön szőnyeg osztály.

●●● Fügönyök ●●●

!●●● Agy- és asztalterítők ●●●!

●●● Linoleum ●●●

Óriási raktár

490-1905. szám.

Arverési hirdetmény.

A debreceni kir. jbiróságnak V. 915-2. számú végzése folytán közhírré tétetik, miszerint Trömel Mór részére Rosenfeld Sámuel debreceni lakostól 77 kor. 86 fill. tőke, ennek 1903. évi május hó 1 napjától számítandó 5% kamatai és eddig összesen 19 kor. 06 fill. perköltség erejéig 1905. évi április hó 3-án bíróilag fefoglalt és 832 kor. — fillerre becsült butorok és egyéb ingóságok 1905. évi június hó 6-án délután fél 3 órakor kezdetét vevendő és Debrecenben, Piac-utca 19 sz. a II-ik emeleten megtartandó nyilvános bírói árverésen, a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adni.

Debrecen, 1905 évi május hó 15-én.

Bódogh Zsigmond,
bírói kiküldött.

Tóth Gyula

vaskerekedő

Debrecen, Piac-utca 20. és 27. szám.

Ajánl legjobb minőségben a tavaszi idényre kertészeti és gazdasági szerszámokat és felszereléseket; kerti vasbutorok, **gyermek kocsik**, fürdőkádak, jégszekrények, vas- és rézbutorok, peronospora és kerti fecskendők, minden vas- és fémiparhoz való szerszámok, **tüskés kerítés huzalok**, építkezésekhez **vasgerendák**, vas-, porcellán-kályhák, utóbbiakhoz **multiplicátor** (hőfejlesztő) betétek.

Legolcsóbb bevásárlási forrás.

Debreceni Ipar és Kereskedelmi Bank

DEBRECEN, (Iparbankudvar.)

Értékpapírok vétele és eladása.

Sorsjegyek eladása készpénzért és részletfizetésre.

Előlegek értékpapírokra, sorsjegyekre, ékszerekre.

Szelvények beváltása.

Sorsolások költségmentes megvizsgálása.

Ércpénzek vétele és eladása

Pénzbetétek kamatozása.

Váltóra hitelnnyújtás.

Osztálysorsjegyek föelárusítója.
JELZÁLOG-KÖLCSÖNÖK FÖLDRE vagy HÁZRA
a legelyőnősebb feltételek mellett.

Walla József

Márvány-mozaik és cement-áru gyára

BUDAPEST, VII, Rottenbiller-utca 13.

Grénit-terazzo
Betonirozások
Csatornázások
Turbinák és zsilipek
Medencék
Szőkőkutak
Jászolok
Fürdőkádak betemből és fayence-lapokkal borítva
Falburkolatok fayence-lapokkal

Márvány-mozaik-lapok velencei módra
Cement-lapok sima és római mozaik-utánszat
Mozaik-lap á la Mettlach
Keremit- és Klinker-lap
Portland-cementcsövek
Kőagyagcsövek
Roman-cement
Portland-cement
Tűzálló-tégla.

Kejékszítő**munkás**

azonnal foglalkozást talál. Csak olyan, ki valamit németül, vagy románul, beszél.

Klimpel R. és Fia,

➔ Nagyszében. ➔

A REKLÁM

Állandó, észszerű és ügyes reklámozás minden gyári, kereskedelmi, ipari vállalatnak, üzletnek a lelke; rugója az éltető eleme.
Hogyan hol és mikor hirdethető a legsikeresebben legjobban és legolcsóbban megtudható az

Általános Tudósító

hirdetési osztályánál

tulajdonos **LEOPOLD GYULA** szerkesztő
Bpest, VII., Erzsébet-körút 54.

ahol kiváló szakértelemmel, odaadó lelkiismeretességgel, pontossággal és olcsón eszközölnek hirdetéseket és reklámokat az összes budapesti, vidéki és külföldi lapokban és nap-
tárakban.

**Költségvetések és
tervezetek ingyen!**

Mr. M. Bose
Berlitzrendszerű

Nyelviskolája

Francia, Német, Angol nyelv és irodalom.

— Osztály és magánoktatás —

Külön uri-, hölgy- és gyermektanfolyamok.

Fejvételek naponta **d. e. 11–12,**
d. u. 5–6.

Simonfi-utca 42 szám.

Nyílóvirágok, csokrok, koszorúk,

Legbiztosabb és legjobb vetemény és virágmagvak, gyümölcsfák, díszcserjék, gömbákácfákat és más kertészethe vágó növényzetet csakis

Paczelt János

műkertésznél.

Kossuth-utcai mag- és virágkereskedésében kaphatók.

Debrecenben

Olesó ár és pontos szállítás biztosított.

Zacherlin

Nagyon segít és utólérhetlen fűregpusztító
Üvegekben vásároljuk.

Kapható:**Debrecen:**

Csanak József
Crisco Lajos
Csillag József
Deutsch Lajos
Félegyházy János
Fritsch Károly
Ganovszky Lajos
Gőzezy István
Havas József
Jósa és Jóna
Kertész Nándor

Klein Ignác
Kóhn Henrik
Korlóssy Lajos
Kontsek Géza
Kernhoffer József
Kovács Mihály
Krausz J. Bernát
Lindenfeld J. Jenő
Lusztig és Bán
Mayer Jenő
Neumann Nándor
Parti Ferenc
Riekl Antal József

Róth Antal
Tóth Kálmán
Várray József
Gőzezy István
Böszörményi István
Molnár Jenő
Kornhoffer József
Kertész Miklós

Berettyóújfalu:

ifj. Weiszberger Ignác

Érmihályfalva:

Grósz Hermann

Lévay Vince
Pollák Mária

Hajduböszörmény:

Gemeinbeck József
Tulogy Ferenc

Hajdunánás:

Körner Lola

Tiszafüred:

Kiss Géza Ernő
Schön Jakab
Weizsmann József

kereskedőknél.

